

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

ODDĚLENÍ PRO VĚDU, ZAHRANIČNÍ A VNĚJŠÍ VZTAHY

OCHRANA, TRANSFER A UPLATNĚNÍ VÝSLEDKŮ VAV NA NÁRODNÍ A MEZINÁRODNÍ ÚROVNI
reg. č. CZ.1.07/2.3.00/20.0014, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
Oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji

PRÁVNÍ ASPEKTY ODBORNÝCH TEXTŮ (II)

Martin Škop

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Svoboda vědeckého bádání

- Čl. 15 odst. 2 LZPS:
 - Svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena.
- „Podle názoru Ústavního soudu je nutno respektovat určitá specifika běžného periodického tisku, určeného pro informování nejširší veřejnosti (**na rozdíl např. od publikací odborných**), který v určitých případech musí - především s ohledem na rozsah jednotlivých příspěvků a čtenářský zájem - přistupovat k určitým zjednodušením, a nelze bez dalšího tvrdit, že každé zjednodušení (či zkreslení) musí nutně vést k zásahu do osobnostních práv dotčených osob. Lze tedy stěží trvat na naprosté přesnosti skutkových tvrzení a klást tak na novináře - ve svých důsledcích - nesplnitelné nároky. Významné proto musí vždy být to, aby celkové vyznění určité informace odpovídalo pravdě.“ (I. ÚS 156/99)

Svoboda vědeckého bádání

- Krajský soud v Brně [24 C 77/2009-225 (nepravomocné)]:
 - vyšší odbornost původce výroku
 - vyšší autorita původce výroku
 - absence časového tlaku
- Na vědeckou práci jsou kladeny zvýšené nároky z hlediska přesnosti skutkových tvrzení i přiléhavosti kritických úsudků.

Svoboda vědeckého bádání

- Krajský soud v Brně [24 C 77/2009-225 (nepravomocné)]:
 - „Soud je přesvědčen, že závěry Ústavního soudu, který nadto není autoritativním interpretem historie, jistě netvoří v demokratickém právním státě... nedotknutelné dogma, nepřipouštějící kritiku a zpochybnění ve veřejném diskursu. [...] musí se tak stát na základě pádných a přesvědčivých argumentů, resp. ... na základě opodstatněných a důkladně vysvětlených důvodů.
 - Žádné takové opodstatněné a důkladně vysvětlené argumenty proti závěrům Ústavního soudu (tvořícím přitom jeden z dostupných podkladů pro závěry v dané otázce) však žalovaná v daném směru z pozice historičky nenabídla. Tyto závěry „přešla“ jen na základě obecné „kruhové“ argumentace, dle které jsou závěry Ústavního soudu nesprávné, neboť je kritizuje i profesor práv Pavlíček – a ten je pak kritizuje právě proto, že jsou nelogické a v rozporu se zjištěním historiků (sic).“

Metoda

- Viktor Knapp: Způsob, či postup, kterým se od určitého stavu dospěje k zamýšlenému stavu výslednému
 - je to **uspořádaný operační postup**
- **METODOLOGIE**
 - soubor metod
 - věda o metodách
- **NEZBYTNÁ JE VE VŠECH PŘÍPADECH TEORIE**

Knapp, V. *Vědecká propedeutika pro právníky*. Praha : EUROLEX Bohemia, 2003. s. 65 a n.

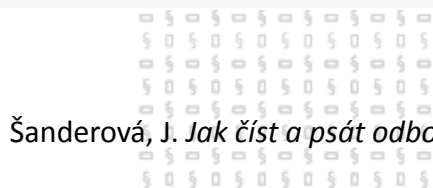
Základní postup práce

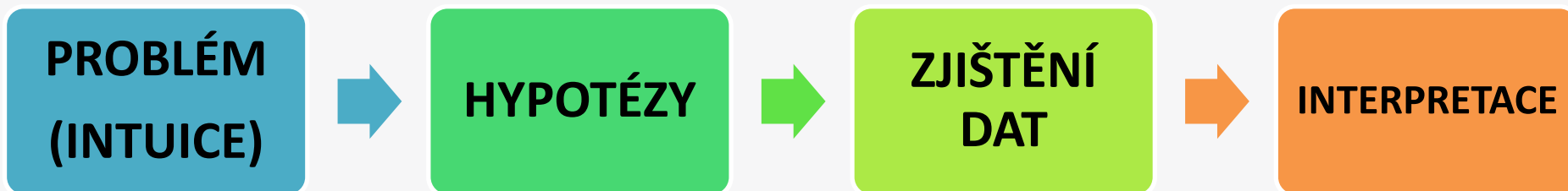
Zjištění problému:
zjištění stávajícího
stavu poznání ve
zvolené oblasti

Hledání pravděpodobných
odpovědí (formulování
obecných hypotéz), včetně
stanovení metody určené
k testování hypotéz.

Provedení samotné práce:
výzkum; analýza; práce s
literaturou; práce v
terénu; sběr dat...

Interpretace zjištěných
výsledků směrem ke
stanoveným hypotézám.

Některé žánry odborného textu

ŠANDEROVÁ, J. *JAK ČÍST A PSÁT ODBORNÝ TEXT VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH*. PRAHA : SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, 2003. S. 67 A N.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KOMPILACE

- Podstatné je propojení informací **TVŮRČÍM ZPŮSOBEM**
- Prokázání schopnosti:
 - kriticky přehlédnout literaturu a další prameny
 - jasně vyložit text
 - dát prameny a poznatky do vzájemných souvislostí
- Nejedná se o prosté spojování, ale o **SYNTÉZU**

- „Tuto knihu považuji za cenný přírůstek mezi knihy týkající se daňového systému České republiky, kde se často objevují publikace spočívající pouze v kompilaci zákonných ustanovení či judikatury. Mezi ostatními publikacemi tato kniha vystupuje ze šedé skupiny ostatních jasnou argumentací, propracovaným odborným aparátem a korektně uchopenými souvislostmi.“ Libor Kyncl: Radvan, M. a kol. Finanční právo a finanční správa – berní právo. Brno : Masarykova univerzita, 2008, 509 s., [Právní rozhledy 20/2009, s. 742]

KOMPARACE (SROVNÁVÁNÍ)

- Je nezbytné nalézt společná kritéria pro srovnávání
- Tato kritéria musí být vysvětlena a zdůvodněna
- Volnějším typem komparace je RECENZE
 - Recenze prokazuje schopnost porozumět textu

Komparace právní úpravy korupce v České republice a Slovenské republice

JUDr. Dušan Ružič PhD. (Právní fórum, 2011, č. 6, str. 262 a n.)

Na fenomén korupce lze nahlížet z mnoha pohledů. V dnešní době navíc toto téma nabývá obzvláště na významu s ohledem na to, jaké programové cíle si současná česká vláda předsevzala a jaké výsledky různých auditů provedených na rozličných úrovních státní správy vyplývají průběžně napovrch. O tom však lze vést prozatím těžko, vzhledem ke stále měnící se situaci a častým „nově objeveným se kauzám“, nějaké zásadní polemiky. V tomto příspěvku se proto zabývám poměrně (resp. snad) ustálenou tematikou; konkrétně právní úpravou trestných činů zpravidla spojovaných s korupčním jednáním, a to včetně komparativního pohledu na českou a slovenskou legislativu s případným užitím příslušné judikatury.

Korupci lze charakterizovat jako neformální vztah mezi dvěma subjekty, ať jednotlivci nebo institucemi, z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody. Druhý pak očekává, že za tuto poskytnutou výhodu mu bude slíbená materiální či nemateriální odměna poskytnuta.

Porovnání trestněprávní úpravy postihu korupce v SR a ČR

Český trestní zákoník upravuje problematiku korupce hlavně v hlavě X. zvláštní části s názvem Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, díle 3 nazvaném Úplatkářství. Do tohoto dílu patří trestné činy – přijetí úplatku dle § 331 tr. zák., podplácení dle § 332 tr. zák., nepřímé úplatkářství dle § 333 tr. zák. a společné ustanovení dle § 334 tr. zák.

Slovenský trestní zákoník upravuje trestné činy korupce v hlavě osmé zvláštní části s názvem Trestné činy proti poriadku vo veciach verejných, třetí díl Korupcia. De facto shodně jako český trestní zákoník řadí do této úpravy trestné činy přijímání úplatku § 328 až 331 slov. tr. zák., podplácení § 332 až 335 slov. tr. zák., nepřímé úplatkářství § 336 slov. tr. zák.

Pojem veřejného činitele, jenž pochází ještě z období společného komunistického státu, byl nahrazen v novém českém trestním zákoníku pojmem úřední osoba,²²⁾ který používají mezinárodní dokumenty a jenž je obvykle užíván v zahraničních právních úpravách. Jinak z hlediska vymezení trestní odpovědnosti úřední osoby a její ochrany byly v podstatě zachovány znaky obsažené ve starém trestním zákoníku č. 140/1961 Sb.

Na základě Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže podle čl. 81 a 82 Smlouvy o založení ES byl doplněn výčet úředních osob o finančního arbitra a jeho zástupce a také o notáře při sepisu notářských zápisů, které jsou ze zákona veřejnými listinami, a při činnostech vykonávaných z pověření soudu podle zvláštního právního předpisu.²³⁾ Naopak slovenský trestní zákoník nadále používá pojem veřejného činitele.²⁴⁾

Přehledová stať

- Vyčerpávající přehled
- Prameny (publikace) je nutno uspořádat a klasifikovat
- Nutnost je zajistit si všechny důležité texty

Odborná esej

- Nejedná se o **úvahu** – to je nepřesné
- Obsahuje návrh na řešení problému
- Nezbytné je představit hodnoty, které autor zastává, aby návrh řešení byl transparentní
- Zaujatost
- Literární podoba
- Důkladné poznatky jsou **nutné**

Základní vědecké metody

ŠIROKÝ, J. TVOŘÍME A PUBLIKUJEME ODBORNÉ TEXTY. PRAHA : EDIKA, 2011. S. 29 A N.

KNAPP, V. VĚDECKÁ PROPEDEUTIKA PRO PRÁVNÍKY. PRAHA : EUROLEX BOHEMIA, 2003. S. 66 A N.

OCHRANA, F. METODOLOGIE VĚDY. ÚVOD DO PROBLÉMU. PRAHA : KAROLINUM, 2009. S 15 A N.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vědecké metody

- Empirické
 - Pozorování
 - Měření
 - Experiment
- Obecně teoretické (**univerzální teoretické postupy vědecké práce**)
 - Analýza
 - Syntéza
 - Indukce
 - Dedukce
 - Generalizace
 - Abstrakce
 - Komparace
 - Analogie
- Interpretační
 - Vyprávění
 - Porozumění textu

Dílčí právní metody (Knapp)

- Logické
 - Abstrakce
 - Indukce a dedukce
 - Analýza a syntéza
- Exaktní
- Sociologické
- Systémové
- Komparativní

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Analýza

- Hledání dílčích složek jevu či problému
 - Hledání prvků podstatných pro zkoumaný objekt.
- Směřuje od složitého k jednotlivému
 - Klasifikační analýza
 - Vztahová analýza
 - Kauzální analýza
 - Systémová analýza

Syntéza

- Myšlenkové spojení částí v celek
 - Z výchozích zjištění formulujeme závěry
- Skládání dosud oddělený, izolovaných či nespojitých prvků.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Indukce

- Postup od zvláštního k obecnému
- Z jednotlivého jevu je vyvozen obecný závěr
- Existuje-li dostatek informací o jednotlivostech, lze formulovat závěry obecnějšího druhu.
- „Ústava ani právní předpisy pojem **vyvlastnění** výslovně nedefinují. Jeho obsah možno proto vymezit jednak induktivně na základě pozitivně právní úpravy institutu vyvlastnění v různých právních předpisech a jednak doktrinárně, tj. na základě definic podaných právní vědou.“ (Pl. ÚS 16/93)
- Na konci lze vytvořit teorii.

Dedukce

- Z obecného poznatku vyvozujeme závěry i vůči jednotlivostem.
- Na konci můžeme ověřit správnost teorie.

Zobecnění – generalizace / abstrakce

- Generalizace: Vyvození závěrů o množině objektů z pozorování jednoho objektu.
- Abstrakce: odhlížení od jednotlivostí
 - Myšlenkové odlučování nepodstatných znaků
 - Souvisí s definováním a tvořením pojmů
 - Např. definice právní normy

Komparace

- Stanovení shody či rozdílu zkoumaných jevů.
- „Zákony jsou různé, právo jediné!“
- Comparatum (domácí právo) – comparandum (zahrniční právo) – tertium comparationis (společný rys)

Analogie

- Součást konstrukce modelu (myšlenková reprodukce – zjednodušená –; skutečnosti).
- Není to jednoduchá podobnost
- Známý je jeden prvek a vztah mezi dvěma dalšími prvky – usuzujeme na existenci čtvrtého prvku.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy vědecké etiky

KNAPP, V. VĚDECKÁ PROPEDEUTIKA PRO PRÁVNÍKY. PRAHA : EUROLEX BOHEMIA, 2003. S. 66 A N.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy vědecké etiky

- Vědecká poctivost
 - Vědecká odvaha
 - Původnost
 - Autocitace a republikace
- Vědecká skromnost
- Etika používání pramenů
- Kritika

Děkuji za pozornost

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.2.00/15.0198

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

